

TEKNOLOGIA

Ikasteko giroa

DIANA FRANCO

Beharbada haur txikiak dituzuenok ezagutuko duzue Haur Hezkuntzan gelaren baitan ematen den txokoaren dinamika. Bertan haurrak leku batetik bestera mugitu daitezke, esplorazio, esperimentazio, ikasketa eta partekatze etengabeko dinamika batean. Txokoek gai, material, tresna ezberdinak dituzte, eta haurrek bakoitzean gauza ezberdinak egin ditzakete, edota gauzak nahasi, dutenarekin jolas dinamika berriak sortuz. Ni ez naiz hezkuntzan aditua, baina ikasteko giro batean pentsatzen dudanean ez zait gela bat etortzen burura, ezta egun hain erabilia den pantaila ere... Haur Hezkuntzako txokoak datozkit burura, materialak, tresnak eta harremanak etortzen zaizkit burura. Haur Hezkuntzako txokoak niretzat inspirazio hutsa dira.

Teknologia asko zabaldu da hezkuntzan, mundua ulertzeko beharrezkoa izateraino. Lehen Hezkuntzatik jada badabilta ikastetxeetan teknologia ezberdinak esperimintatzen, batez ere programazioa. Teknologia ikasteko bidean, hezitzaileek ondo ulertu dute egitearen beharra. Egitearekin joaten gara ezagutza geureganatzen. Gaur egun, teknologia egite prozesu hauek ikastetxeen errealitate mugatuetera egokituta daude, dena dago ezagutza unitateetara mugatuta: Kit-ak, proiektuak... Beharbada ikasteko prozesua kontrolatzeko modurik eraginkorra hori da.

Baina Kit-ak barik, proiektu itxiak barik... zer gertatuko litzateke ikasleei teknologia ikasteko giroa eskainiko bagenie? Zer gertatuko litzateke haur txikiak txokoetan jolas librea duten moduan, gazteek txoko teknologikoak izango balituzte, non beste gazte eta pertsona batzuekin teknologia esperimintatu, esploratu, eta kit eta prozesu itxietatik aldentzeko tartea ere izango balute? Zelan eraldatuko luke horrelako dinamika batek gure hezkuntza sistema? Eta teknologia sorkuntza moduak? Bizi ditugun gizarteak? ●

NAZIOARTEA

EMILIO MORENETTI - AP

Ura falta da ala konponbideak?

 AXIER LOPEZ

Duela urte batzuk, artikulu hau ilustratzen duen argazkia nongoa den galdetuko baligute, seguruenik, gehienok erantzungo genuke "Afrikan, nonbait". Gure begirada eurozentrismaren makurra alboratu gabe, beste kontinente bateko kontu urrunak zirela ziruditen lehorreak edota desertifikazioak. Duela pare bat astekoa da argazkia, Bartzelonatik 85 kilometrorra egina, Sau urtegiaren. Egun bere gaitasunaren %7an dago beteta. Kataluniak bere historiako lehorterik handienetakoa bizi du. Bartzelonako Fabra Behatokia 1914an hasi zen erregistratzen eta ordutik 2022 eta 2021 inoizko urterik lehorrenak izan dira. 2023 ildo beretik doa.

Urrutikoak edo koiunturalak iruditzen zitzaizkigun klima-prozesu "berri" hauek nola kudeatzen ari garen ikusteko adierazgarriak dira Sau urtegiaren hartutako neurriak. Azken asteotan txalupa bat urtegiako arrain guztiak arrantzatzen hasi da, ondoren erraustegi batera eramateko. Operazioaren helburua urtegitik ahalik eta arrain gehien ateratzea da, oxigeno faltagatik hilez gero, ura kutsatu ez dezaten eta gizakiarentzat "erabilezin" bihurtu ez dadin. Konponbidea: masiboki hiltzea – hirurogei tona animalia –. Espezie inbaditzaileak dira guztiak. Eta guztiak gizakiek nahita sarrarazitakoak. Karpak adibidez, ibaie-tan eta lakuetan sartu zituzten kirol-arrantza sustatzeko.

Kataluniako 15 eskualde, 224 udalerrri eta 5,9 milioi biztanle daude Generallitateak ezarritako salbuespen-egoera-

ren eraginpean. Beste askoren artean, ondorengo murrizketak ezarri dizkiete: nekazaritzarako uraren %40ko murrizketa, industriarako %15ekoa, 230 litro biztanleko eta eguneko. "Ezin zaie herritarrei murrizketarik jarri eta, aldi berean, turismoa sustatzen jarraitu makroproiektuekin, hala nola Joko Olinpikoekin, Hard Rockekin edo Prateko aireportuarekin. Zer herrialde eredu nahi dugun eztabaidatu beharrean, herrialdea salgai dagoen parke tematiko bihurtzen jarraitzen dute", salatu du CUPEk.

Aigua es vida elkarteak ohartarazi du lehorreak ohikoagoak izango direla eta Katalunian "2051n %22 ur gutxiago" izango dutela.

Lehen koiunturaltzat ikusten genuena gero eta ohikoagoa bada, egiturazko arazo bihurtzen dela. Eta beraz, egiturazko konponbideak behar direla, eta ez petatxuak.

URA, ESKUBIDE

Uraren Mundu Eguna dela eta, joan den asteazkenean abiatu zen NBERen Uraren Konferentzia, ur-baliabideak babestea eta ur eta saneamendu egokia pertsona ororen esku jartzea helburu. Klima aldaketak eta kutsadurak areagotutako "ur gezaren krisiaz" ohartarazi zuten. NBERen kalkuluen arabera, 2.300 milioi pertsona bizi dira estres hidriko handia duten herrialdeetan, 2.000 milioi ez du ur edangarririk, eta munduko biztanleriaren ia erdiak giza hondakinak tratatzen ez dituzten saneamendu-zerbitzuak erabiltzen ditu. ●